

RAK TRZUSTKI - PRZYCZYNY, OBJAWY, LECZENIE

Rak trzustki jest nowotworem o wyjątkowo złym rokowaniu. Stanowi piątą co do częstości przyczynę zgonów z powodu nowotworów w Europie. We wczesnym okresie choroba przebiega bezobjawowo i dlatego u większości chorych jest rozpoznawana późno, gdy maleją szanse na zastosowanie skutecznych metod leczenia.

TROCZĘ ANATOMII I FIZJOLOGII

Trzustka to podłużny narząd gruczołowy mierzący ok. 12-20 cm, położony w górnej części jamy brzusznej. Ze względu na budowę narządu możemy wyróżnić głowę, trzon oraz ogon.

Trzustka w organizmie człowieka pełni dwie ważne funkcje:

- zewnątrzwydzielniczą, która dostarcza do jelita cienkiego enzymy umożliwiające trawienie pożywienia – białek, węglowodanów i tłuszczów.
- wewnątrzwydzielniczą, która produkuje hormony regulujące poziom glukozy we krwi – insulinę i glukagon.

95% nowotworów trzustki wywodzi się z części zewnątrzwydzielniczej, pozostałe 4% nowotworów stanowią pochodzące z części wewnątrzwydzielniczej. Różnią się one zarówno rokowaniem, przebiegiem klinicznym, jak i leczeniem.

NOWOTWORY Z CZĘŚCI ZEWNĄTRZYDZIELNICZEJ TRZUSTKI

Gruczolakorak przewodowy - to najczęstszy rak – stanowi do 90% przypadków nowotworów trzustki. Pozostałe typy nowotworów:

- rak z komórek pęcherzykowych
- pancratioblastoma (rak pochodzenia zarodkowego, stwierdzany u dzieci)

- rak lity rzekomobrodawkowy
- rak anaplastyczny (niezróżnicowany).

Jak również nowotwory śluzowe:

- torbielakogruczolak
- torbielakogruczolakorak śluzowy
- wewnątrzprzewodowy brodawkowy nowotwór śluzowy (IMPJ).

NOWOTWORY Z CZĘŚCI WEWNĄTRZYDZIELNICZEJ TRZUSTKI

Guzy hormonalnie czynne:

- guz gastrynowy (*gastrinoma*)
- guz insulinowy (*insulinoma*)
- guz glukagonowy (*glukagonoma*)
- guz wydzielający wazoaktywny peptyd

jelitowy (VIPoma)

- peptyd trzustkowy (PPoma)
- guz somatostatynowy (somatostationa).

Guzy neuroendokrynne występują rzadko, zwykle rosną wolniej niż gruczolakorak trzustki, czasem mogą wydzielają hormony do krwi. Złośliwość guza ocenia się na podstawie jego rozmiaru, obecności przerzutów, naciekania na przyległe narządy, wytwarzania zespołu hormonalnego przez guz, jak również badania mikroskopowego.

PRZYCZYNY

Przyczyny raka trzustki nie są obecnie znane. Przyjmuje się, że za znaczną część zachorowań odpowiadają predyspozycje genetyczne. Jednak dla ok. 10% przypadków zdefiniowano czynniki, które mogą zwiększać ryzyko rozwoju nowotworu. Zalicza się do nich palenie tytoniu, wiek, cukrzyca oraz przewlekłe zapalenie trzustki. Istotne znaczenie ma również styl życia oraz dieta. Wyniki badań niejednoznacznie sugerują, że otyłość oraz nadmierne spożywanie alkoholu, czerwonego mięsa i produktów mięsnych może predysponować do rozwoju raka trzustki.

Na tle innych nowotworów rokowanie w raku trzustki jest niekorzystne – przeżycie 5-letnie jest jednocyfrową liczbą i wynosi około 8-9%. Szacuje się, że około 2030 r. rak trzustki może stanowić nawet drugą najczęstszą przyczynę zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi.

źródło: medonet.pl

OBJAWY

Mimo ogromnego postępu w diagnostyce rak trzustki nadal wykrywany jest w późnym stadium zachorowania. Przyczyną tego jest bezobjawowy przebieg choroby, szczególnie w początkowych stadiach. Istnieje jednak pewna grupa niespecyficznych objawów, które powinny stanowić podstawę do skontrolowania, szczególnie u osób obciążonych genetycznie. Należą do nich nagła utrata masy ciała, żółtaczka, biegunka, nudności, wzdęcia, brak łaknienia oraz ból w nadbrzuszu lub ból pleców. Objawem rozwijającego się raka trzustki może być także pogarszające się samopoczucie oraz depresja. W celu rozpoznania cho-

roby stosuje się badania radiologiczne, laboratoryjne oraz histopatologiczne. Pierwszym wykonywanym badaniem jest zwykle badanie ultrasonograficzne (USG) jamy brzusznej. Następnie metoda ta jest uzupełniana o ultrasonografię endoskopową (EUS), tomografię komputerową z kontrastem oraz rezonans magnetyczny (MRI) połączony z cholangiopankreatografią. W badaniach laboratoryjnych przydatne jest oznaczenie specyficznego węglowodanu CA 19.9, który jest markerem nowotworowym. Minusem tej metody jest to, że podwyższone stężenie we krwi tego markera nie występuje u każdego pacjenta z rakiem trzustki. U niektórych pacjentów wykonuje się rów-

REKLAMA

NUTRICIA Nutridrink Protein

Nr 1 w rekomendacji lekarzy*

Nowość!

NUTRICIA Nutridrink Protein Omega 3

Największa ilość białka w najmniejszej butelce**

Dla pacjentów onkologicznych

Zapytaj farmaceutę o produkty z linii Nutridrink Protein

* w kategorii żywienia medycznego. IQVIA Poland Pharmascope + IQVIA ePharmacy Tracker 12/2021, OTC3: 30A3, 30A4, 30B1 Sales Values; Year 2021 IQVIA and its affiliates. All rights reserved
 ** spośród innych wysokobiałkowych preparatów do żywienia medycznego dostępnych na polskim rynku (10/2022)
 Nutridrink Protein to żywność specjalnego przeznaczenia medycznego do postępowania dietetycznego w niedożywieniu i ryzyku niedożywienia związanym z chorobą, szczególnie u pacjentów ze zwiększonym zapotrzebowaniem białkowym. **Stosować pod nadzorem lekarza.**
 Nutridrink Protein Omega 3 to żywność specjalnego przeznaczenia medycznego do postępowania dietetycznego u pacjentów z chorobą nowotworową z niedożywieniem lub ryzykiem niedożywienia z nią związanym. **Stosować pod nadzorem lekarza.**
 Nutricia Polska Sp. z o.o., ul. Bobrowiecka 6, 00-726 Warszawa; ADL1NEUR-06/12/2022. Reklama na zlecenie producenta.

REKLAMA

Preparaty na wzdęcia/kolki*

Wyrób medyczny CE

Espumisan® MAX, 140 mg, kapsułki miękkie, wyrób medyczny

Zastosowanie: Espumisan® MAX miękkie kapsułki żelatynowe do stosowania doustnego to wyrób medyczny zawierający symetykon, substancję posiadającą właściwości zmniejszające powstawanie gazów. **Espumisan® MAX stosuje się:** w leczeniu objawowym zaburzeń żołądkowo-jelitowych związanych z nadmiernym gromadzeniem się gazów w przewodzie pokarmowym np. wzdęć, ucisku i uczucia pełności w przygotowaniu pacjentów do badań diagnostycznych np. radiologicznych, ultrasonograficznych i endoskopii. **Przeciwwskazania i środki ostrożności.** Nie stosować w przypadku uczulenia (nadwrażliwości) na symetykon lub którykolwiek z pozostałych składników Espumisan® MAX. Jeśli pacjent przeszedł zabieg operacyjny w obrębie przewodu pokarmowego, przed przyjęciem Espumisan® MAX powinien skonsultować się z lekarzem, który przeprowadzi staranną ocenę stosunku korzyści do ryzyka. Z reguły symetykon można stosować w okresie ciąży i karmienia piersią bez ograniczeń, gdyż jest wydalany z jelit w postaci niezmienionej i nie wchłania się do organizmu. Jednakże przed zastosowaniem Espumisan® MAX w okresie ciąży i karmienia piersią należy skonsultować się z lekarzem. Nie jest odpowiedni dla dzieci poniżej 14. roku życia. Dla tych dzieci dostępne są inne postaci Espumisan® MAX umożliwiające zastosowanie odpowiedniego dawkowania. Nie są znane interakcje Espumisan® MAX z innymi lekami. Nie zawiera cukru i może być stosowany przez osoby chore na cukrzycę. **Możliwe działania niepożądane:** Dotychczas opisane działania niepożądane związane ze stosowaniem Espumisan® Max nie miały żadnego znaczenia klinicznego. Jeżeli jednak wystąpiłyby jakiegokolwiek działania niepożądane, należy powiadomić lekarza lub wytwórcę wymienionego w tej instrukcji. **Wytwórca:** Catalent Germany Eberbach GmbH, Gammelsbacher Str. 2, 69412 Eberbach, Niemcy, CE 0481. **Dystrybutor:** BERLIN-CHEMIE AG (MENARINI GROUP), Glienicke Weg 125, D-12489 Berlin, Niemcy.

*PEX, Omnibus MAT/06/2021

BERLIN-CHEMIE/MENARINI POLSKA Sp. z o. o.
ul. Słomińskiego 4
00-204 Warszawa
tel. 22 566 21 00

Przygotowano: sierpień 2021 PL-ESP-2021-C2-28-v1-PRINT

To jest lek. Dla bezpieczeństwa stosuj go zgodnie z ulotką dołączoną do opakowania. Nie przekraczaj maksymalnej dawki leku. W przypadku wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą.

niez biopsję. Obecnie nie istnieją żadne programy badań przesiewowych, które można byłoby zalecić do stosowania w populacji ogólnej w celu wczesnego wykrywania raka trzustki.

METODY LECZENIA

Wybranie najbardziej odpowiedniej i skutecznej metody leczenia wymaga przeanalizowania przez lekarzy wielu aspektów związanych m.in. ze stopniem zaawansowania choroby, dotychczasowego wywiadu medycznego czy ogólnego samopoczucia pacjenta. Największe szanse na wyleczenie daje usunięcie nowotworu drogą operacyjną. Dodatkowo stosuje się leczenie wspomagające, czyli tzw. adjuwantowe, które polega na zastosowaniu chemioterapii lub radioterapii. W stadium, w którym rokowania są bardzo złe i nie ma możliwości całkowitego wyleczenia specjaliści podejmują wysiłki, które mają za zadanie złagodzenie objawów oraz poprawienie jakości życia pacjentów.

Pacjenci z nowotworem trzustki muszą mierzyć się z dużym natężeniem bólu, który może zostać złagodzony przy pomocy opioidowych środków przeciwbólowych podawanych doustnie, dożylnie lub w postaci plastrów przyklejanych na skórę. Bardzo interesującą, a zarazem skuteczną metodą niwelowania bólu jest blokada jednego ze splotów nerwowych tzw. splotu trzewnego za pomocą leku przeciwbólowego. Ta metoda pozwala na osiągnięcie długotrwałego efektu przeciwbólowego trwającego nawet 12 miesięcy.

Bardzo istotny jest również aspekt żywienia chorego. Możliwie najdłużej powinno zostać utrzymywane żywienie doustne z wykorzystaniem preparatów wysokoodżywczych, które pozwolą na ustabilizowanie stanu chorego, a także spowolnią proces wyniszczenia nowotworowego, czyli kacheksji. Jeśli

Rak trzustki nadal wykrywany jest w późnym stadium zachorowania. Przyczyną tego jest bezobjawowy przebieg choroby, szczególnie w początkowych stadiach. Istnieje jednak pewna grupa niespecyficznych objawów, które powinny stanowić podstawę do skontrolowania, szczególnie u osób obciążonych genetycznie. Należą do nich nagła utrata masy ciała, żółtaczka, biegunka, nudności, wzdęcia, brak łaknienia oraz ból w nadbrzuszu lub ból pleców. Objawem rozwijającego się raka trzustki może być także pogarszające się samopoczucie oraz depresja.

niemożliwe jest spożywanie posiłków drogą doustną włączane jest żywienie pozajelitowe z wykorzystaniem drogi dożylniej.

Podsumowując, rak trzustki jest bardzo trudnym przeciwnikiem stanowiącym codzienne wyzwanie dla lekarzy onkologów. Największe szanse na wyleczenie daje postać, która została wcześniej zdiagnozowana. Dlatego tak ważne są regularne badania kontrolne, unikanie używek w postaci papierosów oraz alkoholu, a także odpowiedni styl życia, na który składa się m.in. zgodny z obecnie obowiązującymi zasadami sposób zdrowego odżywiania.

JUSTYNA BORNOWSKA

Pracownik Apteki

REKLAMA

DROTA FEMME® FORTE **DROTA FEMME®** stosowane w:

- Bolesnym miesiączkowaniu
- Stanach skurczowych mięśni gładkich (przewodu pokarmowego, dróg moczowych, dróg żółciowych)

 SUN-FARM

Skróconainformacjaoleku. Drotafemme, 40 mg, tabletki powlekane. Drotafemme Forte, 80 mg, tabletki powlekane. **Skład:** Każda tabletki powlekane zawiera 40 mg chlorowodoru drotaweryny / 80 mg chlorowodoru drotaweryny (Drotaverini hydrochloridum). **Wskazania do stosowania:** Stany skurczowe mięśni gładkich, związane z chorobami dróg żółciowych; kamica dróg żółciowych, zapaleniem pęcherzyka żółciowego, zapaleniem kolopęcherzykowym, zapaleniem przewodów żółciowych, zapaleniem brodawki Vater'a; stany skurczowe mięśni gładkich dróg moczowych; kamica nerkowa, kamica moczowodowa, zapalenie miedniczek nerkowych, zapalenie pęcherza moczowego, bolesne parcie na moc. Jako leczenie wspomagające można stosować bezpiecznie i z pożądanym skutkiem: w stanach skurczowych mięśni gładkich przewodu pokarmowego; chorobie wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zapaleniu żołądka, zapaleniu jelit, zapaleniu okrężnicy, stanach skurczowych w postaci odzwiermięka żołądka, zespołe drażliwego jelita grubego, zaparciach na tle spastycznym, wzdęciach jelit i zapaleniu trzustki; w schorzeniach ginekologicznych: w bolesnym miesiączkowaniu. **Przedwskazania:** Nadwrażliwość na substancję czynną lub na którąkolwiek substancję pomocniczą, ciężka niewydolność wątroby, nerek i serca, blok przedsionkowo-komorowy II-III stopnia. Drotafemme - Nie stosować u dzieci w wieku poniżej 6 lat. Drotafemme Forte - Nie stosować u dzieci w wieku poniżej 12 lat. **Podmiot odpowiedzialny:** SUN-FARM Sp. z o.o., ul. Dolna 21, 05-092 Łomianki. **Kategoria dostępności:** OTC - Lek wydawany bez recepty.

To jest lek. Dla bezpieczeństwa stosuj go zgodnie z ulotką dołączoną do opakowania. Nie przekraczaj maksymalnej dawki leku. W przypadku wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą.